

Huvudman

Malmö kommun
Malmö stad
205 80 Malmö

Ärendet

Tillsyn av grundskola Lindeborgsskolan i Malmö kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att senast den **17 maj 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd, åtgärder mot kränkande behandling samt disciplinära åtgärder. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Malmö kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Malmö kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att de elever som av lärare har identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).
2. Se till att anmälan om behov av utredning av särskilt stöd görs till rektorn i de fall då en elev, trots extra anpassningar i undervisningen, riskerar att inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att

anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga (3 kap. 7 § skollagen).

3. Se till att det av ett åtgärdsprogram framgår det faktiska behov av särskilt stöd som en utredning visar att en elev har och de åtgärder som enligt utredningen behövs för att tillgodose detta behov (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Åtgärder mot kränkande behandling

1. Se till att alla lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Detta innebär även att all personal ska motverka kränkande behandling av elever genom att agera om en elev utsätts för kränkande behandling. (5 kap. 6 § och 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Disciplinära åtgärder

1. Upphör med att vidta otillåtna disciplinära åtgärder eller andra metoder som inte omfattas av 5 kap. skollagen. I detta ingår att rektorn eller skolpersonal inte använder sig av frånvarorapportering som en disciplinär åtgärd. (5 kap. 1-2 §§ skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Malmö kommun en anmärkning avseende brister rörande dokumentation i betygskatalog. Malmö kommun ska senast den 17 maj 2024 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning av behöriga och legitimerade lärare, frånvaroutredningar, åtgärdande arbete för att skapa studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:5501) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Lindeborgskolan i Malmö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Lindeborgsskolan följer gällande bestämmelser om undervisning av behöriga och legitimerade lärare, extra anpassningar och särskilt stöd, åtgärder mot kränkande behandling, disciplinära åtgärder, dokumentation i betygskatalog, frånvaroutredningar samt åtgärdande arbete för att skapa studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 7 november 2023 och 9 november 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. betygskatalog och åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Flera elever säger att lärare hjälper och förklarar om man inte förstår men att lärare inte hinner hjälpa alla elever som behöver hjälp. Vidare berättar eleverna att lärare oftast är upptagna med att hjälpa andra elever, att de inte alltid kan få hjälp när de arbetar själv och att de då inte kommer vidare.

Alla lärare säger att det är väldigt många elever på skolan som behöver olika extra anpassningar och att skolan har ett stort antal elever som inte kan arbeta individuellt. Flera lärare säger att elever inte förstår ord och behöver få det förklarat för sig

och att elever fastnar och inte kan komma vidare själva. Flera lärare säger att de inte har förutsättningar att ge de individuella extra anpassningar som eleverna behöver samt att detta gäller alla ämnen och elevgrupper. Lärare uppger att de bland annat varken hinner ge extra anpassningar fullt ut, hjälpa alla elever vid enskilt arbete eller göra nödvändiga förberedelser för att ta fram relevanta extra anpassningar. Enligt flera lärare fungerar undervisningen bra när de har genomgångar i grupp men säger att det är svårt för eleverna när de ska färdighetsträna på egen hand. Enligt flera lärare har skolan inte heller rutiner för att andra berörda lärare ska få information om de anpassningar som eleverna behöver.

Enligt personal från elevhälsan finns det elever som är i behov av extra anpassningar som inte får dessa. Då personal från elevhälsan får bemöta lärarnas uppgifter om att de bland annat inte hinner göra nödvändiga förberedelser för att ta fram relevanta extra anpassningar, vilket i sin tur kan leda till att elever inte får de extra anpassningar de behöver, säger personal från elevhälsan att de känner igen att lärarnas arbetsbörda är stor och att lärare inte hinner förbereda material som de behöver för att ge extra anpassningar. Vidare uppger flera ur elevhälsans personal att lärare inte har de förutsättningar de behöver för att kunna ge elever de extra anpassningar de behöver. Det finns, enligt personal från elevhälsan, även lärare som saknar den kunskap de behöver för att kunna ge de extra anpassningar som behövs.

Rektorn uppger att det är svårt att svara på om det finns elever som inte får de individuella extra anpassningar som de behöver, men eftersom det i flera ämnen finns elever som inte når målen säger rektorn att hen kan svara ja. Dock behöver inte skälet till att elever inte når målen i varje fall på individnivå vara att de inte får de extra anpassningar de behöver. Då rektorn får bemöta att det av elevintervjuer framkommit att lärare inte hinner ge elever stöd vid enskilt arbete eller det stöd som elever behöver för att komma vidare, uppger rektorn att det finns ett stödbehov på skolan och att elever i flera ämnen inte når målen. Då rektorn får bemöta att lärare i intervju uppger att de inte har förutsättningar att möta alla elevers behov av extra anpassningar fullt ut uppger rektorn att det stämmer om man tänker att extra anpassningar är allt man kan göra och inte arbetar med insatser på grupp-nivå. Rektorn uppger vidare att det pågår ett utvecklingsarbete på skolan med att tillgängliggöra lärmiljön, att komma ifrån särskilt stöd genom att "trycka ner pyramiden" samt att arbeta mer med ledning och stimulans.

Anmäla elevers behov av särskilt stöd

Alla lärare säger att individuella extra anpassningar inte följs upp systematiskt, att de kan pågå till mitten av terminen innan de följs upp och att om de följs upp sker det på elevhälsamöten eller inför mitterminsbedömningar. Personal från elevhälsan uppger att de inte tror det finns några rutiner för att följa upp extra anpass-

ningar och säger att det är mentorerna som ska göra det. Flera av elevhälsans personal uppger att de sett exempel på att alla lärare inte följer upp extra anpassningar.

Flera lärare säger att de anmäler de elever som inte når målen, trots extra anpassningar, till utredning av behov av särskilt stöd och att detta sker när de som lärare inte kommer längre. Lärare uppger att anmälan till elevhälsan inte är en specifik anmälan utan att det sker i form av en ansökan om behov av hjälp från elevhälsan och att mentorn, innan en ansökan lämnas in, måste göra en fullständig pedagogisk kartläggning som lämnas till specialpedagogen i samband med att ansökan görs. Flera lärare uppger att de inte ansöker om hjälp hos elevhälsan skyndsamt eftersom de inte hinner göra den pedagogiska kartläggningen. Flera lärare säger att kartläggningen även kan dröja på grund av att det i kartläggning ingår frågor ställda till vårdnadshavare, som inte alltid svarar, och att ärendet då riskerar att falla mellan stolarna. Lärare uppger att det är olika hur lång tid det tar från det att behovet av att ansöka om hjälp för de elever som trots extra anpassningar inte når målen uppstår till det att kartläggningen är färdig och ansökan kan lämnas in till elevhälsan. Enligt lärare tar det i bästa fall ungefär två månader, men det har hänt att det tagit upp till en termin. En lärare berättar att hen har 17 kartläggningar som hen behöver göra och som hen betar av efter hand. Flera lärare uppger att de inte tror att alla lärare ansöker om hjälp från elevhälsan, att det beror på att kartläggningen är omfattande och tar för mycket tid och att de istället försöker hjälpa elever på egen hand. Alla intervjuade lärare i en intervjugrupp uppger att de idag har flera elever som de borde ansökt om hjälp från elevhälsan för vidare utredning av behov av särskilt stöd, som de inte har lämnat in ansökan och kartläggning för.

Enligt personal från elevhälsan skriver mentorn en ansökan om stöd från elevhälsan eller lyfter eleven på elevhälsomöten, när elever riskerar att inte nå målen trots extra anpassningar. Enligt personal från elevhälsan finns det inte någon specifik anmälan om utredning av elevers behov av särskilt stöd och personalen säger att ansökan om hjälp från elevhälsan inte är en sådan anmälan. I ansökan om hjälp från elevhälsan, som mentorn skriver och lämnar in till EHT, ska det finnas en pedagogisk kartläggning bifogad där elevens behov ska framgå, uppger personal från elevhälsan. Personal från elevhälsan säger vidare att lärare inte ansöker om hjälp avseende alla elever där extra anpassningar inte är tillräckliga för att eleverna ska nå målen, att det kan ta upp till en termin på högstadiet innan lärare på högstadiet anmäler och ansöker om hjälp från elevhälsan samt att det på högstadiet finns elever som riskerar att hamna mellan stolarna eftersom lärare inte lyfter elever som skulle behöva utredas till EHT.

Rektorn uppger att det finns olika vägar in till elevhälsan för lärare när det gäller de elever som inte når målen trots extra anpassningar, att skolan behöver skapa bättre struktur för detta samt att rektorns medverkan vid alla elevhälsomöten är

en del i detta utvecklingsarbete. Mentorn kan, enligt rektorn, använda en ansökningsblankett tillsammans med en inledande kartläggning för att göra en ansökan till EHT. Rektorn uppger att ansökan om hjälp till elevhälsan kan utgöra en anmälan om utredning av behov av särskilt stöd eftersom det är utifrån denna ansökan, med bifogad kartläggning, som beslut tas av EHT om eventuellt behov av åtgärdsprogram och vidare specialpedagogiska insatser. Därefter uppger rektorn att anmälan till rektorn om utredning av behov av särskilt stöd är ny på skolan och att detta arbete ska inledas nu. Rektorn uppger att hen inte tror att alla lärare vet när de ska anmäla elever för utredning av behov av särskilt stöd, då anmälan till rektorn inte implementerad i organisationen än. Rektorn uppger vidare att det finns en risk att elever faller mellan stolarna och inte tas upp i elevhälsan och inte anmäls för utredning av behov av särskilt stöd, men att den risken finns överallt. Vidare uppger rektorn att hen inte tror att det är många mentorer som inte anmäler elever till elevhälsan, då skolan arbetar med kompetenshöjande insatser kring detta.

Särskilt stöd

På frågan om åtgärderna i elevernas åtgärdsprogram stämmer överens med det behov av stöd som utredningar visar att eleverna behöver, uppger alla lärare i en intervjugrupp att eleverna ofta får för lite stöd och att åtgärderna i elevernas åtgärdsprogram sällan stämmer överens med elevens behov enligt utredningen. Vidare säger de att eleverna skulle behöva mer än exempelvis de 60-100 minuter stöd i veckan som elever får och att många elever hade behövt ett mycket mer specifikt stöd än det som anges i åtgärdsprogrammet. På fråga om eleverna som har åtgärdsprogram får det stöd som utredningarna visat att de behöver svarar flera lärare nej, flera andra lärare svarar inte alltid och ytterligare flera lärare svarar i vissa fall.

Personal från elevhälsan uppger att det stöd som tas fram i åtgärdsprogram inte alltid speglar det behov som utredningen visat att eleven behöver. Vidare uppger personal från elevhälsan att skolan har elever som inte når målen i 7-8 ämnen. För dessa elever räcker det inte att få en timme extra stöd i veckan, enligt beslutade åtgärdsprogram, för att täcka upp behovet av särskilt stöd så att eleven kan nå målen i alla ämnen. Det finns på skolan elever som har stora svårigheter och som har ett större stödbehov än vad som kan ges på skolan, säger personal från elevhälsan. Anledning till att eleverna inte kan ges mer omfattande stöd och till att det stödet inte skrivs fram i åtgärdsprogrammen är brist på resurser. De stödåtgärder som skrivs fram i åtgärdsprogram är de stödåtgärder som kan ges utifrån befintliga resurser på skolan, uppger personal i elevhälsan.

När rektorn får bemöta att lärarna och personal från elevhälsan säger att alla åtgärder som är framtagna i åtgärdsprogrammen inte matchar de behov som utredningarna visar att eleverna har och att eleverna behöver mer stöd än vad de får, uppger rektorn att hen inte fått information om detta. När rektorn får bemöta att det av

intervju även framkommit att de åtgärder som beslutas i åtgärdsprogram är åtgärder som kan ges utifrån skolans befintliga resurser, att skolans resurser styr vilka åtgärder eleverna får samt att vissa elever hade behövt ett mer omfattande stöd, uppger rektorn att hen inte fått information om detta och att skolan då måste fördela om resurser.

Av intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn framkommer i övrigt vad gäller arbetet inom detta område att de utredningar som genomförs sker i samråd med elevhälsan, att rektorn efter utredning fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslutar att inte utarbeta ett åtgärdsprogram samt att eleverna får det särskilda stöd som anges i åtgärdsprogrammen. Vidare framgår av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av att de innehåller överklagande hänvisning samt ansvarig och datum för uppföljning och utvärdering. Av åtgärdsprogrammen framgår vidare att elev och vårdnadshavare getts möjlighet att medverka i utarbetandet av åtgärdsprogrammet.

Rättslig reglering

Extra anpassningar

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Anmäla elevers behov av särskilt stöd

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan vid sådan utredning, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Särskilt

Enligt 3 kap 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive

utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med extra anpassningar på Lindeborgsskolan. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som har behov av stöd i form av extra anpassningar som inte får sådant stöd. Intervjuer med såväl lärare som personal från elevhälsan visar att skälet till att eleverna inte får de extra anpassningar de är i behov av är att lärare inte alltid hinner göra de förberedelser som behövs för att kunna genomföra extra anpassningar och inte heller hinner ge eleverna de individuella extra anpassningar de är i behov av på lektionerna.

Skolinspektionen bedömer vidare att lärare inte alltid anmäler till rektorn om de befärar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Skolinspektionens utredning visar att den rutin som skolan har för lärare att anmäla att en elev riskerar att inte nå betygskriterierna eller de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas, trots genomförda insatser i form av extra anpassningar, är att lärare ska ansöka om hjälp hos elevhälsan. Denna ansökan om hjälp får därmed betraktas som en anmälan. Vidare visar utredningen att inför att en sådan ansökan om hjälp ska göras, behöver lärare genomföra en pedagogisk kartläggning av elevernas behov. Intervjuer med lärare visar att lärare inte alltid ansöker om hjälp från elevhälsan, och därmed således inte heller anmäler att elever är i behov av utredning av särskilt stöd. Skälet till detta är bland annat att lärare inte hinner genomföra den pedagogiska kartläggning som ska bifogas till anmälan. Att lärare inte alltid anmäler bekräftas av rektorn i intervju.

Skolinspektionen bedömer slutligen att alla elever inte får det särskilda stöd som utredningen visar att de behöver. Skolinspektionens utredning visar att de behov av särskilt stöd som eleverna enligt genomförd utredning har och de särskilda stödåtgärder som utredningar visar behövs för att tillgodose dessa behov inte alltid skrivs in i elevernas åtgärdsprogram. Skolinspektionens utredning visar vidare att skälen till detta är att skolan inte kan tillgodose de behov som utredningar visar att eleverna har.

Vad gäller kravet på att starta utredningar och att samråd ska ske med elevhälsan vid utredning av en elevs behov av särskilt stöd samt kravet på att rektorn ska fatta beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram efter varje utredning framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav. Likaså framkommer inte annat än att författningarnas krav uppfylls vad gäller kravet på

att elever och vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid åtgärdsprogrammets utarbetande samt ges information om möjligheten att överklaga beslutet. Ärendet avslutas därför i dessa delar.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Majoriteten av de intervjuade eleverna säger att de upplever att skolan är trygg, men att det finns elever på skolan som är otrygga och att det är mycket bråk mellan elever. Elever berättar att det varje vecka förekommer mycket kränkningar, mobbing, slagsmål och bråk mellan elever. Enligt flera elever är det bara vissa elever som bråkar och kränker, medan flera andra elever säger att det är kränkningar och bråk mellan olika elever. Flera elever säger att det mest sker kränkningar bland de äldre eleverna, att det är mycket bråk både under lektioner och raster och att det ofta är bråk i högstadiets rasthall. Eleverna ger även exempel på att de blir kallade för olika svärord eller grova och nedsättande ord, exempelvis könsord, och säger att det händer ofta. Enligt flera elever säger elever ofta taskiga saker till varandra på olika språk så att de inte förstår och många elever säger även rasistiska saker. Flera elever berättar att de kan gå till lärare om det händer dem något, men säger att många elever inte vågar berättar för en lärare eftersom de då kan bli hotade och få ännu mer problem med mobbing, slagsmål och hot. Flera elever säger att det nästan alltid finns personal i korridorer och rasthall och att lärare försöker stoppa slagsmål, men att det läraren gör inte alltid hjälper eftersom elever bara gör om det igen. Flera elever från flera olika elevintervjuer berättar att alla lärare inte säger till om de ser eller hör en kränkning eller ett bråk. Några elever säger att lärare inte säger till om det inte är något stort som har hänt, men att det finns lärare som säger till även vid småbråk. Några elever säger att lärare hör, men ignorerar det och andra elever säger att lärare tror att det som sägs är på skämt och därför inte reagerar. Flera elever berättar att det ibland känns som att lärare är rädda för elever, exempelvis om två elever bråkar och slåss, och säger att lärare ibland låter elever som bråkar fortsätta och går därifrån, för att de själva är rädda.

Lärare uppger att skolan inte är trygg för alla elever och att det sker mycket kränkningar bland eleverna. Vidare uppger lärare att både verbala och fysiska kränkningar är så frekventa att det har blivit normaliserat bland eleverna. Exempelvis säger flera lärare att vanliga kränkningar, så som att säga grova ord till varandra, har tappat sin laddning på skolan. Alla lärare säger att det sker väldigt mycket verbala kränkningar på skolan och ger som exempel "hora", "bög" samt olika nedsättande ord om olika etniciteter. Enligt flera lärare sker det även mycket fysiska kränkningar, även om det enligt lärare är bättre nu än för ett år sedan då det skedde fler och grövre fysiska kränkningar. Lärare säger att om man ska räkna varje lavett som en kränkning så sker det 2000 kränkningar i timmen på skolan. Lärare säger även att det inte är säkert att eleverna uppfattar en lavett som en kränkning då det har

blivit ett vedertaget beteende bland eleverna. På frågan om lärare tror att alla lärare reagerar när de ser fysiska kränkningar eller hör verbala kränkningar svarar flera lärare nej och säger att de inte alltid har förutsättningar att ingripa när det sker kränkande behandling mellan elever. Flera lärare håller med om elevernas uppgifter om att det finns lärare som inte reagerar eller ingriper när de sker fysiska och verbala kränkningar. När lärare får bemöta att elever framfört att lärare inte alltid säger till eftersom de är rädda och därför inte vågar, säger en lärare att hen känner till detta, medan flera andra lärare säger att de inte hört det. Lärare uppger vidare att de känner till att elever kan bli utsatta för repressalier av andra elever om de pratar med lärare när de har utsatts för något som kan uppfattas som kränkande samt att det finns elever som därför inte vågar säga till. Lärare uppger att rutinen när de får kännedom om att en elev känner sig kränkt är att de markerar, pratar med elev, mentor och vårdnadshavare samt anmäler. Lärare säger att dessa rutiner är tydliga. Flera lärare uppger dock att alla kränkningar inte anmäls och att det som anmäls är misshandeln. På frågan om även verbala kränkningar anmäls svarar en lärare att hen tror det, men att det beror på vilken nivå kränkningen är och att nog endast de allra grövsta kränkningarna anmäls eftersom det skett en normalisering på skolan. Flera lärare säger att upprättade kränkningsanmälningar går vidare till rektor.

Även personal från elevhälsan uppger att Lindeborgsskolan inte är trygg för alla elever, att det sker mycket kränkningar mellan eleverna på högstadiet och i vissa årskurser i F-6 samt att rasthallen där de äldre eleverna uppehåller sig är stökig. Det har även enligt elevhälsan blivit en normalisering på skolan när det gäller kränkningar och personal från elevhälsan säger att de inte tror att alla lärare anmäler de kränkningar som sker på skolan då det tar tid och då de tycker att det är bökigt.

På frågan vad rektorn tror att den otrygghet som elever och personal beskriver beror på, svarar rektorn att det kan bero på många olika saker, exempelvis att det finns en stor elevhall. Rektorn uppger att det sker kränkningar men att det är svårt att veta om det är mycket eller lite. Rektorn uppger att eleverna har ett tufft språk och en viss jargong till varandra och att det tyvärr är många som använder hårda ord. När rektorn får bemöta att det framkommit uppgifter om att elever inte alltid vågar säga till eftersom de är rädda för repressalier, svarar rektorn att hen känner till det. Vidare uppger rektorn att skolan arbetar med detta bland annat genom att elevkoordinatorerna följer upp kränkningar och pratar med eller möter upp de elever som önskar det. Rektorn uppger vidare att de på skolan gör vad de kan för att säkerställa elevernas trygghet, att de försöker stoppa så mycket kränkningar de kan och berättar att de har flera genomförda och pågående insatser. Skolans insatser har, enligt rektorn, överlag varit riktade mot årskurs 7-9. Bland annat har elevernas schema förändrats detta läsår för att det inte ska vara så många elever samtidigt i rasthallen, ett rastvaktsschema har tagit fram och vuxna rör sig ute i hallen. Skolan har även regelbunden kontakt och samarbete med polisen och en pågående insats

av machofabriken. Enligt rektorn har kränkningar minskat radikalt efter insatta åtgärder. Rektorn uppger att det numera är ett gott klimat utan allvarliga kränkningsärenden i elevhallen. Vidare uppger rektorn att det tidigare förekom stora slagsmål och misshandel. Rektorn säger vidare att hen har regelbundna genomgångar kring kränkningsanmälningar med lärarna, att de även diskuterar de kränkningar som sker och vad som är en kränkning. Rektorn uppger att det händer och har hänt att personal inte ingriper vid såväl verbala som fysiska kränkningar. När rektorn får bemöta att några elever uppfattar att vissa lärare inte ingriper för att de är rädda, svarar rektorn att hen inte har fått information om att lärare är rädda, men säger att hen kan förstå elevernas uppfattning, eftersom de själva har sett att inte alla ingriper. Insatsen med rastvaktschemat i hallen är enligt rektorn en åtgärd för att skapa trygghet även för personalen. Vidare uppger rektorn att de behöver prata med personalen om varför de inte alltid agerar, men säger att hen har en bild av att det är bättre nu än tidigare. Rektorn uppger vidare att skolans personal stoppar skojbråk varje dag om inte alla elever är med i leken. Vidare uppger rektorn att skolledning ser att personal reagerar, att hen inte tror att det är många lärare som inte reagerar, men att lärarna behöver stöd och stöttning i detta, vilket ges av personal i elevhälsan. Rektorn uppger att hen inte tror att alla kränkningar anmäls, men att hen jobbar hårt för att komma dit. Rektorn uppger att alla lärare känner till rutinerna för kränkningsanmälningar och att hen har informerat om det flera gånger. Biträdande rektorn uppger att hen är av uppfattning att lärare anmäler och utreder trots att elever inte vill detta samt att skolan ringer vårdnadshavare.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.

Enligt rättspraxis (exempelvis NJA 1984 s.764) har personalen i skolan ett tillsynsansvar under den tid som eleverna vistas i skolan. Personalen övertar det tillsynsansvar som enligt föräldrabalken tillkommer vårdnadshavarna. I tillsynsansvaret ingår bland annat att hindra barnet från att skada andra genom att se till att barnet står under uppsikt eller att andra lämpliga åtgärder vidtas (6 kap. 2 § föräldrabalken).

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor

som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av förordning (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.1 Normer och värden, framgår att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Vidare framgår att lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans åtgärdande arbete för att skapa trygghet och för att motverka kränkande behandling. Skolinspektionens utredning visar att personal på Lindebordsskolan inte alltid agerar och anmäler till rektorn då en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling. Lärare uppger i intervju att de varken agerar på eller anmäler alla kränkningar som sker på skolan, att förekomsten av verbala kränkningar, grovt språk och exempelvis lavetter har normaliserats och att de därför endast agerar och anmäler om en elev kan ha blivit utsatt för en grov kränkning. Lärarnas uppgifter bekräftas av personal i elevhälsan och av rektorn i intervjuer.

Disciplinära åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flera elever berättar i intervjuer att vissa lärare ger ogiltig frånvaro på hela lektionen trots att eleverna är närvarande på lektionen om läraren inte tycker att de deltar i undervisningen och arbetar på lektionen eller om de tramsar på lektionen. Elever berättar även att de kan få ogiltig frånvaro om de blir utskickade från lektionen.

På uppgift om att elever i intervju säger att de kan få ogiltig frånvaro om de inte arbetar på lektionerna, svarar personal från elevhälsan att det stämmer och säger att lärare sätter ogiltig frånvaro som en åtgärd för att få eleven att ändra sitt beteende.

När lärare som deltar i intervju med Skolinspektionen får bemöta att det framkommit av elevintervjuer att elever säger att de kan få ogiltig frånvaro om de blir ut-

skickade från lektionen, svarar flera lärare att det bara sker om elever lämnar klassrummet utan att lärare bött eleverna om detta. En lärare säger att det endast blir ogiltig frånvaro om eleven själv väljer att gå ut. Flera intervjuade lärare uppger att de inte känner till att ogiltig frånvaro, enligt elevhälsan, finns som en åtgärd för att få elever som bland annat inte arbetar på lektionen att ändra sitt beteende.

Rektorn uppger att hen inte kan svara på om elever som blir utvisade från lektioner får ogiltig frånvaro och säger att hen inte har fattat några beslut om att detta ska ske.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det vid Lindeborgsskolan används disciplinära åtgärder i strid mot författningarnas krav. Även om de lärare som Skolinspektionen talat med i intervjuer uppger att elever som utvisas från lektioner inte får ogiltig frånvaro från lektionen, visar intervjuer med elever att det finns lärare på skolan som ger ogiltig frånvaro till elever som inte arbetar på lektioner och till elever som utvisas från lektioner. Intervjuer med personal från elevhälsan bekräftar elevernas uppgifter om att elever som inte arbetar på lektioner kan få ogiltig frånvaro och att skälet till detta är att de ska ändra sitt beteende. Dessa uppgifter motsägs inte av rektorn i intervju eller av huvudmannen i samband med kommunikering av tjänsteanteckning.

De disciplinära åtgärder som skolan har möjlighet att använda sig av regleras utslutande i 5 kap. skollagen. Det är således endast dessa disciplinära åtgärder som är tillåtna och det är därför inte möjligt för skolan att använda sig av andra åtgärder eller metoder som disciplinära åtgärder än de som finns angivna i bestämmelserna i 5 kap. skollagen. Frånvarorapportering regleras inte i 5 kap. skollagen som en disciplinär åtgärd. Att i samband med utvisning ur undervisningslokalen eller då elever inte arbetar på lektioner ge elever ogiltig frånvaro är därför en otillåten disciplinär åtgärd.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Malmö kommun verksamhet vid Lindeborgsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd, åtgärder mot kränkande behandling samt disciplinära åtgärder. Det finns därför skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Dokumentation i betygs katalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens betygs katalog för vårterminen 2023. Skolinspektionen har även tagit del av en sammanställning över vilka elever som läser ämnet modersmål samt vilket språk eleverna läser. Av betygs katalogen för vårterminen 2023 framgår att det finns dubbla betygs kataloger i ämnet modersmål; en betygs katalog för ämnet modersmål och en för ämnet modersmål arabiska. I betygs katalogen för ämnet modersmål finns ett antal elever upptagna för vilka det helt saknas notering. För dessa elever finns varken betyg, horisontellt streck eller siffran 2 eller 3 angivet.

När rektorn får bemöta att det i betygs katalogen för ämnet modersmål är tomt på raden för betyg för de elever som läser arabiska som modersmål uppger rektorn att några lärare är anställda på modersmåls enheten och signerar betygen på där. Det har enligt rektorn diskuterats både på skolenheten och på huvudmannanivå att betygssättning som sker av lärare på modersmåls enheten behöver förändras. Då rektorn får bemöta att det för några elever, som inte läser ämnet modersmål, saknas notering om detta i betygs katalogen, svarar rektorn att hen ska se över detta direkt.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 10 § skolförordningen (2011:185) framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs.

Av Skolverkets föreskrifter om betygs katalog (SKOLFS 2011:123) framgår av 6 § att beslut om betyg i grundskolan ska föras in i betygs katalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats. Det ska framgå av betygs katalogen om ett ämne har avslutats. En betygs katalog i

grundskolan ska, enligt 9 §, innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Vidare ska, enligt 10 §, siffran 2 bland annat anges i ämnena moderna språk (elevens val eller språkval), modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen. Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen. Beslut om att inte sätta betyg i grundskolan ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen markeras med ett horisontellt streck.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer av Lindeborgsskolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller dokumentation i betygskatalog. Utredningen visar att det finns felaktigheter i betygskatalogen avseende ämnet modersmål. Detta då det för vissa elever i betygskatalogen helt saknas notering i form av betyg, horisontellt streck eller siffran 2 eller 3.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Malmö kommun verksamhet vid Lindeborgsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betygskatalogen. Utredningen visar att skolenhetens betygskatalog i huvudsak är korrekt, att rektorn och huvudmannen är medvetna om de brister som föreligger när det gäller betygskatalogen i ämnet modersmål och att ett arbete för att åtgärda detta är inlett. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Malmö kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av förteckning av undervisande personal på Lindeborgsskolan höstterminen 2023. Av inskickad dokumentation och av intervju med rektorn och biträdande rektorn framkommer att skolan har tre tillsvidareanställda olegitimerade lärare som undervisar i ämnena idrott och hälsa, svenska och engelska. Av intervju med rektorn framkommer att två av dessa lärare anställdes på 1990-talet och att den tredje, som anställdes efter 1990-talet, är anställd som pedagog.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 13 § skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Det framgår vidare av 2 kap. 18 § skollagen att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Malmö kommun nu bryter mot bestämmelserna när det gäller tillsvidareanställning av lärare. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaroutredningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av såväl dokumentation som intervjuer med elever, lärare, personal från elevhälsan och rektorn framkommer att skolan har en frånvarotrappa med olika steg som används på skolan i arbetet med elever med upprepad eller längre frånvaro och att mentorer regelbundet gör frånvaroavstämningar av sina mentorselever. Rektorn, biträdande rektorn och socialpedagog medverkar i skolans elevhälsomöte där regelbundna avstämningar kring frånvaro genomförs. Vidare framkommer av intervjuer med lärare, personal från elevhälsa och rektorn att utredningar startas om det framkommer att en elev har upprepad eller längre frånvaro.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 17 § skollagen framgår att en elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Enligt 7 kap. 19 a § skollagen ska rektorn vid upprepad eller längre frånvaro, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skynsamt utreds om det inte är obehövligt.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Malmö kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller frånvaroutredningar. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärdande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommer dokumentation och av intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn framkommer att skolan arbetar utifrån särskilt framtagna rutiner för att utreda och sätta in åtgärder för elever som upprepade gånger stör ordningen eller uppträder olämpligt. Av intervjuerna framkommer vidare att dessa elever utreds, att utredningar av behov av särskilt stöd även startas i vissa fall samt att åtgärder sätts in för att eleverna ska ändra sitt beteende.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att rektorn ska se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Malmö kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller åtgärdande arbete för att skapa studiero. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Vivianne Majoros Wastrell

Föredragande
Signerat av: Vivianne Majoros Wastrell